

POSTANOWIENIE

Dnia 18 listopada 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z odwołania W. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.

o wysokość emerytury,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 18 listopada 2020 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 26 marca 2019 r., sygn. akt III AUa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od skarżącego na rzecz organu rentowego kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...), wyrokiem z dnia 26 marca 2019 r., oddalił apelację W. W. od wyroku Sądu Okręgowego w S. z dnia 8 sierpnia 2018 r., mocą którego: wniosek ubezpieczonego o przeliczenie podstawy wymiaru kapitału początkowego w zakresie ponownego obliczenia podstawy wymiaru składek za lata 1971-1973 przekazano Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S. (pkt I); oddalając w pozostałym zakresie odwołania od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w S. z dnia 20 października 2017 r. oraz 27 kwietnia 2018 r. (pkt II), ustalających kapitał początkowy oraz ponownie obliczających wysokość emerytury odwołującego się.

Sąd Apelacyjny stwierdził, że na etapie postępowania odwoławczego sporna pozostała wysokość kapitału początkowego oraz wysokość emerytury, przy uwzględnieniu dokumentacji, którą dysponował organ na dzień wydania zaskarżonych decyzji. Zastrzeżenia na etapie postępowania apelacyjnego dotyczyły jedynie wysokości zarobków z roku 1970 r. Jednak ubezpieczony nie przedstawił żadnych dokumentów poświadczających zarobki uzyskiwane w tym czasie. Sąd drugiej instancji stwierdził brak podstaw do zaakceptowania twierdzeń apelującego, który domagał się uwzględnienia wynagrodzenia z tego okresu pracy przy ustalaniu wysokości kapitału początkowego. Ponadto Sąd Apelacyjny uznał za bezzasadny zarzut naruszenia art. 120 ust. 1 ustawy o powszechnym obowiązku obrony PRL, ponieważ prawidłowo nie został uwzględniony okres przerwy między zakończeniem zasadniczej służby wojskowej, a podjęciem pracy przez odwołującego (okres od 17 września 1972 r. do 13 października 1972 r.). Okres takiej przerwy nie został wymieniony jako okres składkowy ani nieskładkowy w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego złożył pełnomocnik odwołującego się, zaskarżając go w całości i domagając się jego uchylenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania oraz orzeczenia o kosztach procesu z uwzględnieniem kosztów dotychczasowego postępowania. Jednocześnie w skardze kasacyjnej został sformułowany wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania z uwagi na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne, które zdaniem skarżącego polega na: potrzebie wykładni przepisów art. 278 § 1 k.p.c. w związku z art. 45 Konstytucji celem ustalenia czy postępowania w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych o przyznanie emerytury mogą opierać się na obliczeniach organu rentowego co do podstawy wymiaru świadczenia, to jest na dowodzie strony postępowania, bez jego weryfikacji w postaci opinii biegłego sądowego, w sytuacji gdy sposób procedowania może naruszać zasadę kontradyktoryjności i prawa do bezstronnego sądu, jako że w całości opiera się na jednostronnych obliczeniach wskaźnika podstawy wymiaru organu rentowego jako strony postępowania.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania, ewentualnie jej oddalenie oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien zatem wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie powinno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia. A takiej właśnie roli skargi upatruje skarżący.

Wskazana we wniosku podstawa (istotne zagadnienie prawne), to problem dotychczas niewyjaśniony i nierozwiązany w orzecznictwie, a więc cechujący się nowością, i którego rozstrzygnięcie może sprzyjać rozwojowi prawa. W utrwalonym orzecznictwie przyjmuje się, że powołanie się na tę okoliczność wymaga, obok sformułowania tego zagadnienia, także przytoczenia związanych z nim konkretnych

przepisów prawnych, wskazania, dlaczego jest ono istotne oraz przedstawienia argumentacji wskazującej na rozbieżne oceny prawne.

Dodatkowo trzeba podnieść, że przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, różnią się od przesłanek, o których mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Ten sam problem prawny nie może w rezultacie być istotnym zagadnieniem prawnym, które z założenia jest problemem charakteryzującym się „nowością” i jednocześnie stanowić przedmiot rozbieżnej wykładni w orzecznictwie bądź wypowiedziach doktryny (por. przykładowo postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2013 r., III SK 11/13, LEX nr 1380967).

Odnosząc się do przedstawionego problemu, stanowiącego zdaniem skarżącego „istotne zagadnienie prawne”, należy podkreślić, że wiadomości specjalne w rozumieniu art. 278 k.p.c. obejmują wiedzę z zakresu poszczególnych gałęzi nauki, techniki, sztuki, rzemiosła oraz wszelkich innych umiejętności, wykraczającą poza przeciętny poziom wiedzy osób nie będących specjalistami w danej dziedzinie. Pojęcie tych wiadomości jest więc pojęciem ocennym, a jego zakres ulega zmianie między innymi wraz z ogólnym postępem wiedzy. Zgodnie z art. 278 § 1 k.p.c. opinii biegłego zasięga się w wypadkach wymagających wiadomości specjalnych. Przyjmuje się, że wiadomości specjalne to wiadomości fachowe z różnych dziedzin nauki, techniki, sztuki, rzemiosła czy obrotu gospodarczego (T. Ereciński [w]: Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Część pierwsza. Postępowanie rozpoznawcze, Warszawa 2016, LEX). Nie ulega wątpliwości, że chodzi tu o wiedzę specjalistyczną i ponadprzeciętną. Konieczność dokonania skomplikowanych obliczeń matematycznych stanowi okoliczność, która uzasadnia dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu księgowości. Niemniej jednak brak jest podstaw do dopuszczenia tego dowodu, jeżeli zachodzi obowiązek wykonania jedynie podstawowych obliczeń arytmetycznych (zob. np. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 25 maja 2010 r., I PK 192/09, LEX nr 585693; postanowienie z dnia 19 listopada 2010 r., III CSK 32/10, LEX nr 1110993). Ziszczenie się przewidzianej w art. 278 k.p.c. przesłanki wymogu wiadomości specjalnych jest każdorazowo przedmiotem oceny sądu na tle okoliczności danego przypadku (por.

postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2017 r., III CSK 341/16, LEX nr 2311191).

Sąd Apelacyjny uznał, że charakter roszczenia ubezpieczonego nie uzasadniał w sprawie udziału biegłego sądowego z zakresu rachunkowości, a w sprawie nie zaistniała sytuacja procesowa, która uzasadniałaby zasięgnięcia wiadomości specjalnych. W ocenie Sądu drugiej instancji, Sąd Okręgowy zastosował przepisy prawa materialnego w zakresie sposobu wyliczenia wysokości świadczenia, natomiast zarzuty ubezpieczonego nie odwoływały się do konkretnych okoliczności, których ustalenie wymagałoby specjalistycznej wiedzy księgowej (por. uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego, s. 9).

Suponowane zagadnienie prawne nie mieści się więc w podstawie z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., gdyż odpowiedź na tak ustalone pytanie jest możliwa za pomocą zwykłej wykładni prawa, zwłaszcza że na tle powołanego w nim przepisu istnieje bogate już orzecznictwo Sądu Najwyższego, w tym także ukształtowanego na tle spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych. Nie ma zatem także innych przesłanek przemawiających za przyjęciem skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Dlatego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 398²¹ w związku z art. 108 § 1 k.p.c. i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2018 r. poz. 265).